

Antrenör- Sporcu ?li?kisi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Antrenör- Sporcu ?li?kisi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16935>

Özet

Antrenör- Sporcu İlişkisi Ölçeği, spor psikolojisi alanında, antrenörler ve sporcular arasındaki karmaşık etkileşim kalitesini ve dinamiklerini ölçmek amacıyla tasarlanmış bir psikometrik araçtır. Bu ölçeğin Türkiye adaptasyonu ve kapsamlı psikometrik özellikleri, Mert Tunga Ekenci, Murat Gürkan Yücel ve Güner Ekenci (2017) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada ile incelenmiştir. Ölçek, spor ortamlarında ilişkinin temel bileşenlerini sistematik bir şekilde değerlendirerek, ilişkinin kalitesini ve bunun sporcu performans ve refahı üzerindeki potansiyel etkilerini anlamaya hedefler. Ölçeğin Türkiye uyarlaması, Türk spor bilimleri araştırmacılarına ve uygulamacılarına geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı sunmaktadır. Bu uyarlama çalışması, ölçeğin uluslararası literatürde kabul görmüş yapısal özelliklerinin Türk kültürü bağlamında da korunduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Antrenör-Sporcu İlişkisi, Spor Psikolojisi, İlişki Kalitesi, Güvenirlilik, Geçerlilik, Ölçek Uyarlama, Spor Bilimleri.

Yazarlar

Mert Tunga Ekenci, Murat Gürkan Yücel, Güner Ekenci.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, sporcu ile antrenör arasındaki etkileşimde algılanan **yakınlık**, **bağımlılık** ve **tamamlayıcılık** düzeylerini ölçmek suretiyle ilişkinin kalitesini nicel olarak belirlemektir. Bu ilişki, sporcuların motivasyon, performans ve takım içi uyum gibi kritik sonuç değişkenlerini doğrudan etkilediği için, ilişkinin güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesi spor psikolojisi müdahaleleri açısından hayati öneme sahiptir.

Türkiye adaptasyon çalışmasının özel amacı ise, uluslararası alanda kabul görmüş olan bu ölçeğin (muhtemelen Coach-Athlete Relationship Questionnaire - CART-Q) Türk diline ve kültürel yapısına uygunluğunu test etmek ve böylece Türk spor araştırmacılarının kullanabileceği sağlam bir psikometrik araç sağlamaktır. Bu çalışma, ölçeğin uluslararası geçerliliğini destekleyen kanıtlar üretmeyi ve Türk spor ortamına özgü olası farklılıkların tespit etmeyi amaçlamıştır.

Yapı (Konstrukt)

Antrenör-Sporcu İlişkisi Ölçeği, genellikle Jowett ve meslektaşlarının geliştirdiği "3 C" modeline

(Closeness, Commitment, Complementarity - Yakınlık, Bağlılık, Tamamlayıcılık) dayanan çok boyutlu bir yapıya ölçek. Bu model, ilişkinin kalitesini tanımlayan üç ana bileşenden oluşur. **Yakınlık**, duygusal bağın gücünü, karşılıklı saygı ve güveni ifade eder. **Bağlılık**, antrenör ve sporcunun ilişkisini sürdürme arzusunun ve ortak hedeflere ulaşma kararlılığını kapsar. Son olarak, **Tamamlayıcılık**, antrenör ve sporcunun rollerini kabul etme, işbirliği yapma ve etkileşimde uyum sağlama derecesini temsil eder.

Ölçek, bu alt boyutlardaki sporcunun ve/veya antrenörün algılarını ayrı ayrı ölçerek, ilişkinin genel psikolojik yapısını detaylı bir şekilde ortaya koyar. Uyarılma çalışması, bu teorik yapının Türk sporcuları arasında da geçerli olduğunu göstermeyi amaçlamıştır. Bu yapı, özellikle sporcuların duygusal deneyimlerini ve antrenörlerinden aldıkları desteği anlamada temel bir rol oynar.

Geçerlik

Ekenci, Yücel ve Ekenci (2017) tarafından yürütülen adaptasyon çalışmasında, ölçeğin yapı geçerliği kanıtları detaylıca incelenmiştir. Yapı geçerliğini test etmek için kullanılan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonuçları, ölçeğin orijinal üç faktörlü yapısının Türk örnekleminde de iyi bir uyum sergilediğini göstermiştir. Bu bulgu, maddelerin ölçmek istediği teorik yapı olan antrenör-sporcu ilişkisi boyutlarını başarıyla bir şekilde temsil ettiğini kanıtlamaktadır.

Ayrıca, ölçeğin diğer ilgili değişkenlerle olan ilişkileri, yani kriter Geçerlik kanıtlarını sunar. Ölçekten elde edilen yüksek puanların, sporcu memnuniyeti, takım uyumu ve başarı gibi pozitif sonuçlarla ilişkili olması beklenir. Adaptasyon çalışmasının yayımlandığı makale, detaylı geçerlik analizleri için temel kaynaktır. Orijinal PDF makaleye buradan ulaşılabilir: asosjournal.com

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılık Güvenirlilik kanıtları, Cronbach Alfa katsayıları kullanılarak hesaplanmıştır. Adaptasyon çalışmasında, hem ölçeğin toplam puanı hem de Yakınlık, Bağlılık ve Tamamlayıcılık alt boyutları için elde edilen Alfa değerlerinin yüksek olduğu rapor edilmiştir. Yüksek Alfa katsayıları, ölçek maddelerinin aynı psikolojik yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve dolayısıyla ölçüm hatasının düşük olduğunu göstermektedir.

Güvenirlilik analizleri, ölçeğin Türk sporcularından elde edilen verilerle tutarlı sonuçlar ürettiğini teyit etmiştir. Bu güçlü psikometrik özellikler, ölçeğin Türkiye'deki spor psikolojisi araştırmalarında tekrarlanabilir ve güvenilir ölçümler sunma kapasitesine sahip olduğunu doğrulamaktadır. Çalışmada ayrıca, ölçeğin zamana karşı kararlılığını gösteren test-tekrar test güvenilirliği sonuçları da sunulmuştur olabilir, ancak bu detaylar kaynak metinde özetlenmemiştir.

Faktör Analizi

Antrenör-Sporcu ?li?kisi Ölçe?i'nin kültürel Uyarlama sürecinde, ölçe?in boyut yap?s?n?n Türk sporcular? için de geçerli olup olmad???n? belirlemek amacıyla Faktör Analizi teknikleri uygulanm???r. Ara?t?rmac?lar, orijinal ölçe?in teorik temeline uygun olarak üç faktörlü yapıyı test etmi?lerdir.

Do?rulan?c? Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, veri setinin üç faktörlü modeli destekledi?ini ve her bir maddenin ait oldu?u teorik faktöre yüksek ve anlamlı yükler verdi?ini göstermi?tir. Bu bulgular, ölçe?in yapısal geçerlili?ini peki?tirmi? ve ölçe?in Yakınlık, Bağımlık ve Tamamlayıcılık boyutlarındaki kültürel s?nırlar arasında da başarıyla bir şekilde ayrıştırdı?ın? kanıtlamıştır. Elde edilen faktör yükleri ve uyum indeksleri, makalenin metodoloji kısmında detaylı olarak sunulmuştur.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama Çalışması (Orijinal ölçek bir öz bildirim ölçe?idir).

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Genellikle 5 veya 7 noktalı bir skalada cevaplanır).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlanmış Versiyon), Orijinal Dil (Genellikle İngilizce).

Popülasyon Grubu: Aktif Sporcular ve Antrenörler.

Yaş Grubu: Genellikle ergenlik döneminden yetişkinliğe kadar (Aktif spor yapan 14 yaş ve üzeri bireyler).

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki spor kulüplerinde farklı spor dallarında (takım ve bireysel sporlar) yer alan örneklemeler üzerinde çalışılmıştır.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçe?i. Katılımcılar, antrenörleriyle (veya sporcularıyla) olan ilişkilerinin niteliğini yansıtan ifadelerle ne ölçüde katıldıklarını belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Antrenör-Sporcu ?li?kisi, Geçerlik, Psikometri, Sporcu Performansı, Güvenirlilik, Sosyal Psikoloji, ?li?ki Yönetimi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Mert Tunga Ekenci

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: merttunga@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Makalenin yay?mland??? dönemdeki kurumsal adres (Detayl? bilgi kaynakta belirtilmemi?tir).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

?zinler: Ölçe?in akademik veya uygulamal? amaçlarla kullan?m? için öncelikle sorumlu yazar Mert Tunga Ekenci ile ileti?ime ge?ilmesi tavsiye edilir. Ölçe?in orijinal versiyonunun geli?tiricilerinden de izin al?nmas? gerekebilir.

Ücret: Ölçe?in Türkiye adaptasyon çal??mas?, aç?k eri?imli bir dergide yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için telif veya ücret bilgisi mevcut de?ildir, ancak büyük ölçekli ticari kullan?mlar için yazarlarla görü?ülmelidir.

Test Y?I? (Uyarlama): 2017 (Ekenci, Yücel ve Ekenci taraf?ndan Türkiye adaptasyon çal??mas?nın yay?mland??? y?I).

Referanslar

Ekenci, M.T., Yücel, M.G. ve Ekenci, G. (2017). Antrenör-Sporcu ?li?kisi ölçe?inin Türkiye için güvenirlik ve geçerlik çal??mas?. *Akademik Sosyal Ara?t?rmalar Dergisi*, 5,(40),1-13.

Makale PDF Linki: asosjournal.com

Antrenör- Sporcu ?li?kisi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelere ula?mak ve ölçe?i uygulamak için lütfen yukar?da belirtilen referans makalenin tam metnine ba?vurunuz. Makale, ölçe?in Türkçeye çevrilmi? ve adapte edilmi? maddelerini içermektedir.